Թիւ 7801 18 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1911 ԿԻՐԱԿԻ

31 decembre 1911 N: 7801

نومرو ۷۸۰۱ ۱۸ كانون اول ۱۴۲۷ پازار

ԱՐԵՒԵԼՔ

ԽՄԲԱԳՐԱՊԵՏ՝ Ե. ՕՏԵԱՆ

IMPREMERIE AREVELK FONDÉ EN 1883

پازار ایرتسندن ماعدا هر کون نشر اولنور.

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
Գ. ՊՕՅԱՃԵԱՆ
Ե. ՊՕՅԱՃԵԱՆ-ԳԱԼԱԹԻԱ

آره‌ولك
یومی وسیاسی غزته

مدیر مسئول وصاحب امتیاز قوجه یاقوب

درسعادت — غلطه

ایونه فیأتلری پوسته اجرتیله برابر ولایات
ایچون سنه‌لکی ۱۰۰ آلتی آیلغی ٥٤ غروشدر.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

	Տարեկան	Վեցամս.
Դուրսառներու համար	100	54
Դրսառներու համար	35	20 ֆր.

نسخه‌سی ۱۰ پاره
10 ՓԱՐԱ

آره‌ولك
AREVELK

Journal arménien
DIRECTEUR
K. BOYADJIAN
Gons/ples Galata

Շարքուած Պատմութիւն

ԽԱՆՈՒԹՊԱՆ, ԽՄԲԱԳԻՐ, ԽԱԲԵԲԱՅ

Ինչպէս ամէն քիչ շատ նշանաւոր դէպք, կաթողիկոսական ընտրութիւնն ալ առիթ մը եղաւ մեր օրաթերթերուն, իրարու հետ մրցումի ելլելու և ինքզինքնուն համար բէքլամներ ընելու։

Անցուցած պատահած է որ թերթի մը մէջ թղուառ աղջկան մը պատմութիւնը կը սկսիք կարդալ և ահա՛ ի վերջոյ Սինկէրի կարի մեքենայի մը ծանուցումով կ'աւարտի, կամ երիտասարդի մը կենսագրութիւնը որ Բինք գեղեցատեսերով կը վերջանայ։ Ասոնք սակայն ընդհանրապէս թերթերու երբորդ երեսը կը գրուին և մրամոտները միայն կը բնան մոր. եցներ։ Իսկ մեր խմբագրապետները իրենց խմբագրականը աւելի կատարելագործած են և ի. նեց բէքլամները մեզի կը կլեցնեն խմբագրական մը, առաջնորդող մը հանգիսաւոր կերպարանքին տակ։

Անցած առտու տասնկ խմբագրական մը կարդացի թերթի մը մէջ և հակառակ լրագրական վարձառութեանս, ես անգամ խաբուեցայ աչքերան։

Խմբագիրը կատաղի յարձակում մը կ'ընէր մեր խնդիր Պատրիարքարանին դէմ, շանթեր կը տեղայնէր անոր գլխուն, զայն կ'ամբաստանէր իբրեւ անփոթ, անհոգ, անտարբեր ազգային ամէնէն կենսական խնդիրներու հանդէպ։ Ցեսէ՛ք, կը գոչէր, ահաւասիկ կաթողիկոսական ընտրութիւն կ'ըլլայ, Էջմիածնի մէջ անհամաձայնութիւններ կը ծագին, քառասուն ցանկ կը պատրաստուի և մեր Պատրիարքարանը լուր մը չունի, հեռագիր մը չի տար, հեռագիր մը չատանար, եւն։ Ու այսպէս սիւնակներ լեցուցած էր իր թերթը։ Պատրիարքարանէն աւելի նախանձախնդիր ազգային շահերուն, Էջմիածնէն մասնաւոր հեռագիրներ կը ստանար, ոչնչ ամէն մէկուն մինչեւ ԵՐԵՎԱՆ. երե՞ք հատ չիլ չիլ ոսկիներ կը վճարէր, ամէն մէկին երեք հատ։

Ո՞ւրիշ թերթի մը, մրցակիցը ասոնց ոչինչն, բնականաբար ասոր տակը չպիտի մնար և իրաւունք ալ չմնար։ Հետեւեալ առտուն իսկ ի՛նքն ալ երեսկու սիւնակնոց «խմբագրական» մը կը գրէր նոյն իմաստով գրեթէ. «զարս դու պատուիրեցեր» կը տարձակէր ազգային իշխանութեան դէմ և կը յայտարարէր որ իր թերթը, մինչեւ իսկ ԵՌԱՊԱՏԻԿ վճարելով մասնաւոր հեռագիրներ կը ստանար Էջմիածնէն և վարկեանը վարկեանին իր ընթերցողներուն կը հաղորդէր, այսպէս ազգը փրկելով մատանջութենէ։ առաջ գալիք հիւծախտէ մը։

Ու խեղճ միամիտ ընթերցողներն ալ ապուշ ապուշ կարդային սդ խմբագրականները, կարծելով թէ ազգային տեսութիւններ էին, մինչ ուրիշ բան չէին եթէ ո՛չ խանութպանի չանսութիւններ...։

Խնդիրը է սակայն վճռել թէ խմբագիրը մը իրաւունք ունի՞ այսպէս իր ընթերցողներուն քթին խնդալու։ Ընթերցողը հարկապարտ ու կոռապարտ ստրուկ մըն է խմբագրին ձեռքը և ստիպուած է իրեն ներկայացուածը կո՛ւլ տալ անտրտունջ։

Երբոպացի ընթերցող մը կարծեմ այդ գերլուութիւնը յանձն չպիտի առնէր, պիտի ընդվզէր և չպիտի ուզէր ապուշի դեր խաղալ։ Բայց մեր հայ պատուական ընթերցողները այնքան բարակը չեն նայիր։ Նախ՝ իրենցմէ շատերը չեն կրնար բէքլամը առաջնորդող յօդուածէ մը զանազանել և յետոյ ինքզինքին պարտաւոր կը զգան ծայրէ ծայր կարդալու թերթի մը, ոլուն տասը փարա վճարած են։ Այս նկատմամբ կը նմանին այն առնավուտին որ խաբուելով ու հմեղ բան մը կարծելով գոլ մը ծախու կ'առնէ և կը սկսի ղոն ողջ ողջ խածնել ուտել։

Գոլը առնավուտին ակռաներուն տակ կը սկսի կուա՛լթ կուա՛լթ պոռալ։

Սակայն առնավուտը իր գործը կը շարունակէ ըսելով.

— Կուա՛լթ տա էթսէն, մուա՛լթ տա էթսէն պէն սէնի եէէճէիմ, զէրէ փարա վէրմիշիմ։

Այսպէս ալ մեր հայ ընթերցողները խմբագրականի ձեւին տակ ծանուցում ալ ուզայ, բէքլամ ալ ըլայ, անտրտունջ պիտի կարդան, ոլոմիհետեւ փարա տուած են։

Անշուշտ օր մը պիտի հասնի ուր այդ համակերպող կենդանին որ հայ ընթերցողն է, պիտի ապստամբի ու պիտի մերժէ իրեն ներկայացուած այդ կասկածելի ապրանքը և աւելի պահանջկոտ պիտի ըլայ։

Այդ օրը ահա պղտահայ մամուլը պիտի մաքրագործուի ու խանութպանը խանութպանութեան պիտի դառնայ և խմբագիրն ալ խմբագրութեան պիտի սկսի։

ԵՐՈՒԱՆԴ ՕՏԵԱՆ

ԳԵՂԵՑԻԿ ԷՋԵՐ

ԵՐԳԻ ՄԸ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆԸ

Օր մը երեք բարեկամներ Ժուռ կուզային ծառուղիին վրայ։

Մէկը կ'ըսէր.

— Ես կ'ուզեի սմանչելի հաւ մը ընել։

— Իսկ ե՞ս, կ'ըսէր միւսը, հաւով մը գոհ կը մնայի, եթէ սմանչելի իսկ չըլլար։

Եւ երրորդը ըսաւ.

— Պարզ, շատ պարզ հաւ մը գիս պիտի գոհացնէր։

— Ո՞ր տպաւորով կրնայ ըլլալ այդ հաւը, հարցուց առաջինը։

— Տա՛սը Ֆրանքով...։

— Միջոց մը գտայ, ըսաւ հարցումը ընողը. ներեցէք ինձի։

Միւս երկու ընկերները եռեւեռ գացին, երեքն ալ երաժշտական նօթաներեր ծախող գաւառն մը մտան։ Եւ առաջինն ըսաւ.

— Պարո՛ն, եկած եմ ձեզի ծախելու երգ մը, որու եղանակը սա՛ պարոնը շինած է, խօսքերը՝ միւս պարոնը, իսկ ես զայն պիտի երգեմ, որովհետեւ մեր մէջեն միայն մը ձայն ունեցողն ես եմ։

— Երգեցէք պատասխանեց տպագրիչը։

Երեքտասարդը երգեց, եւ տպագրիչը գոհ մնաց, որովհետեւ այդ երգին համար տասնրինգ Ֆրանք վճարեց։

Երեք բարեկամները գոհ սրտով հաւարան մը գացին, իրենց հաւը ընելու համար։

Երգին խօսքերը շինողը Ալֆերեն էր, եղանակը շինողը Մօցարտ Ամատէոսը, եւ երգողն ալ նշանաւոր Տիւրբէ։

Իսկ երգը որ արձարանքներու եւ բարձր դասի սրահներու մէջ մեծաւ, կը կոչուէր l'Andalouse, եւ այսպէս կը սկսէր.

Connaissez-vous dans barcelone...
une andalouse au teint bruni

Այս երգը որ 15 Ֆրանքի ծախուած էր, 40.000 Ֆրանքի տան մը բերաւ տըպագրիչին։

Թարգմ. Մ. Դ. ՄՕՁԵՆ

ԿԵՆՍԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԳԷՈՐԳ ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍ ՍՈՒՐԷՆԵԱՆՑԻ

(ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԱԿԱՆ Ա. ԹԵԿՆԱԾՈՒ)

1887ին և 1888ին յօգուտ հրկիզեալ Զէյթունցոց Ատրախանի թեմում ժողովից 4000 ռուբլի և ուղարկեց Կ. Պոլսի Ազգային Պատարքարանից կազմուած Կիւլպենկեան մասնաժողովին։ Ահա թէ Զէյթունցիներին հասցրած օգնութեան համար ինչ գրում «Մշակը». «Այդ աչքի ընկնող հանգանակութիւնը պատիւ է բերում թէ տեղական առաջնորդ Սուրէնեանց եպիսկոպոսին և թէ Ատրախանցի համեստաբար փոքրաթիւ հայերին, որոնք մասնակցել են այդ գործում նուիրելով 200ից սկսած մինչև 1ը»։ Թիֆլիզի 1892ին Յունվարի 6 ն ողջոյն զոհուողների ընտանեաց օգնին ժողովից մօտ 200 ռուբլի։

1888 թուին սեպտեմբերի 20ին առաւօտեան 10 ժամին Վլադիկավկազ քաղաքում Գէորգ Սրբազանը Նիկոլայեան, իբրև Ատրախանի թեմի առաջնորդ, Թագաւոր Կայսր Ալէքսանդր Ալէքսանդրովիչին, Թագուհի Կայսրուհի Մարիա Ֆէոդորովնային, Թագաժառանգ Մեծ Իշխան Նիկոլայ Ալէքսանդրովիչին և Մեծ Իշխան Գէորգի Ալէքսանդրովիչին և նոյն երեկոյեան ժամը 8ին հրաւիրուեց Բարձրագոյն սեղանը ճաշելու և երկու տեսակցութեանց ժամանակ ևս վայելեց Նոցին Կայսերական Մեծութիւնանց բարեհաճ ուշադրութիւնը։

1887ի հոկտեմբերի 13ին այցելում է Եկատերինադար. Ժողովուրդը հանդիսաւոր կերպով ընդունում է և նոյն օրը եւ երեկոյեան ժողով կազմում և Սրբազանի յորդորմանով ժողովականները 600 ռուբլի են ստորագրում նոր կա ուցանելիք դպրոցի շինութեան համար։ Երեկոյեան նորից ժողով է կազմում և խօսում է կրթութեան գործի մասին. գրանալ ստորագրում են 1000 ռուբլի։ Թատրոնից նրա համար տասնանձիք իրենց ծախքով բերել տուին գեղեցիկ զարդարած վագոն և ճանապարհ գցեցին Նորին Գերապատուութեան։ Այցելում է Դղլարին և ցաւով իմանում, որ քաղաքային դպրոցում կրօնական դասաւանդութիւնը չի կատարուիր։

Ամենայն հաւանութեամբ ընդունեցին Սրբազանի առաջարկը։ Ուրախ մնաց Սրբազանը։ Ուրախ մնաց նաեւ Սարատովի Գուբերնիայի Գուբերնատորը։ Ուրախ մնաց նաեւ Սարատովի Գուբերնիայի Գուբերնատորը։ Ուրախ մնաց նաեւ Սարատովի Գուբերնիայի Գուբերնատորը։

Ամենայն հաւանութեամբ ընդունեցին Սրբազանի առաջարկը։ Ուրախ մնաց Սրբազանը։ Ուրախ մնաց նաեւ Սարատովի Գուբերնիայի Գուբերնատորը։ Ուրախ մնաց նաեւ Սարատովի Գուբերնիայի Գուբերնատորը։

ՕՐԵՐՈՒ ՄԷՋ

ԱՅԼԱԶԳԻ ԵՒ ԱՆՁԱՆՑ

Ամենայն հաւանութեամբ ընդունեցին Սրբազանի առաջարկը։ Ուրախ մնաց Սրբազանը։ Ուրախ մնաց նաեւ Սարատովի Գուբերնիայի Գուբերնատորը։ Ուրախ մնաց նաեւ Սարատովի Գուբերնիայի Գուբերնատորը։

Ամենայն հաւանութեամբ ընդունեցին Սրբազանի առաջարկը։ Ուրախ մնաց Սրբազանը։ Ուրախ մնաց նաեւ Սարատովի Գուբերնիայի Գուբերնատորը։ Ուրախ մնաց նաեւ Սարատովի Գուբերնիայի Գուբերնատորը։

##

նի և Հայոց լեզուի դասաւանդումը ընդհատուած է միջոցների պակասութեան պատճառաւ. անմիջապէս Սրբազանը հաղորդագրութեամբ դիմում է քաղաքացիական պաշտօնեայներին և խնդրում, որ կրօնի և հայոց լեզուի ուսուցչի համար քառաքսանին գումարից գէթ 200 ռուբլի Թոյլ նշանակել լիչեայ նպաստակով։

1889ի այցելում է Գիւերքեակ քաղաքը, ուր չքեղ ընդունելութիւն է գտնում. շնորհում է եկեղեցու դրամական հարիւրները, երեցփոխին հաշուեցնում է ուազքանոյի հետ։ Նկատելով մոլորեալի լեզուի մասով սերտելի գիտութիւնից զուրկ լինելը՝ յորդորում է ժողովրդեան օրիորդական դպրոց բանալ, որպէս զի զանազան ազգայնոյս մայրեր ունենան և մայրենի լեզուն տարածեն։ Միակամները լսելով Սրբազան հօր արտասուչ, ազգու և ոգեւոյժ խրատները, միաձայն հաւանութեամբ վճռում են բանալ օրիորդական դրոց։ Հասարակութիւնը խոստանում է իւրաքանչիւր տարի վճարել 400 ռուբլի, իսկ Սրբազանն էլ եկեղեցական արդիւնքից դպրոցի պահպանութեան համար յատկացնում է տարեկան 300 ռուբլի։

Գէորգ Սրբազանի տնօրինութեամբ բացուեցան Պետերբուրգի քաղաքի երկսեռ հոգեւոր դպրոցները, Պետրովսկ քաղաքի տղայոց դպրոցը. չունուց Պետերբուրգի երկրորդ-ի տունը, որի չունուեան առաջին հիմնաքարը դրաւ Խաչատուր Թումա հանցը, որ նուիրեց 3000 ռուբլի և Գէորգ Սրբազանի հրաւոյ Նոյն դպրոցական չինութեան համար ուսումնական Դպրոց-ներից 500 ռուբլի. Նոյնպէս չինեցին Պետրովսկու դպրոցը. տեղական հայազգիները սակաւաթիւ լինելով և դժուարանալով չինութեան ամբողջ ծախսը հոգալ՝ Գէորգ Սրբազանը իր վրայ է առնում ամբողջ 700 ռուբլի և ուղարկելով դպրոցական հոգաբարձութեան՝ շնութիւնը վերջացրին և սկսա եց կանոնաւոր ուսում։ Նորին Սրբազանութեան յորդ բարձ Սուտրաղոլսքեան միլիոնատէր Մարգար աղա Պապովեանը նուիրեց տեսական երկսեռ աղջկանց հոգեւոր դպրոցներին 20000 ռուբլի, որի 1200 ռուբլի տոկոսով մշտապէս ապահովեց դրանց գոյութիւնը։

Ասարիանը ամբողջ թեմը չուներ թեմական հոգեւոր դպրանոց։ Թեմի նախկին սեմինարեան Մատթէոս Արքեպիսկոպոսի անհնուա կառավ բութեան շնորհիւ և իր նպաստակին չծառայելու պատճառով 1864ին փակուում է. Ասարիանի թեմը զրկուում է մի այդպիսի կարեւոր հաստատութիւնից։

Գէորգ սրբազանը քաջ հասկնալով այդպիսի դպրանոցի կարեւորութիւնը՝ 1889ին նորից արծարծում է հոգեւոր դպրանոց բացելու հարցը։ Հինգ հոգուց բաղկացած մի յանձնաժողով է ընտրում՝ որոնցու ծախսը և ապրիւրները։ Յանձնաժողովը եռանդով կառարում է իրեն յանձնած գործը և գրաւոր ներկայացնում Սրբազանին, որ Մակար կաթուղիկոսից թոյլտուութիւն է ստանում քանալու նոյն ծրագրով, ինչ ծրագիր ունէին միւս թեմական դպրոցները։ Բայց չուտով խլեցին՝ Ս. Սինոդի 1890ի մարտի 14ին հրաման է ստանում, որի մէջ գրուած էր. «յաւելեալով ի դիտ ութիւն Ձեր, թէ մինչեւ չհաստատութիւն առաջարկեալ ի նորին ս. բուիթենէ ծրագրոյ թեմական դպրոցաց Հայոց անմարթ է բանալ թեմիդ զՍեմինարիայ։ Եւ այդպիսով ա.դէն իրագործութեան մտ Սեմինարիայի բացման խնդիրը մնում է անկատար ի ցաւ Գէորգ Սրբազանի։

Եւ այսպէս իր եռանդուն գործունէութեան բարի հունակը թողնելով Ասարիանի թեմում՝ Գէո գ Սրբազանը, 1864ի փետրուարի 2ին, Տ. Մկրտիչ Կաթուղիկոսի առաջարկութեամբ և բարձրագոյն բարեհաճութեամբ հաստատուում է Թիֆլիզի ընդարձակ թեմի Առաջնորդ։

Թիֆլիզի աչք մեծածաւալ թեմի վարչական գործերը հմուտ ղեկավարի էր լապասում։ Եկեղեցի առաջնորդի խնամքին էին սպասում դպրոցները, եկեղեցիները, ուխտատեղիները և նրանց բազմատեսակ կալուածները։ Գէորգ Սրբազանի առաջնորդութեամբ նոր յոյսեր են ծագում ամէնի մէջ և նա ինչպէս էր վարած ամէն պաշտօնավարութիւն, այնպէս էլ Թիֆլիզի թեմում իր ուշադրութիւնը կենտրոնացնում է թեմի եկեղեցիների նորոգութեան և վերաշինութեան, եկեղեցականների վիճակի բարելաւման, դպրոցների բարձրագոյն կառավարման թեան և հասարակական բարիքների վրայ։

Գէորգ Սրբազանը առաջնորդութիւնն ստանձնելուն պէս մի չ ջարեկանով դիմում է իւ տորագրեալ հոգեւ ր.կոնները, հրաւիրելով նրանց յուզութիւն և ի կարգ և տալով նրանց կարեւորագոյն իրաւունք։

Տ. Մկրտիչ կաթուղիկոսի կողմից Ս. Պետերբուրգում 1894, նոյեմբերի 8ին ներկայացաւ ի Տէր հ.նգուցեալ Ալեքսանդր Գ. կայսեր թագադրանքի և նոյն ամսի 14ին բազդ ունեցաւ ձեռնադրեալ պալատի մեծ եկեղեցում, լսուս հրաւիրեալ պաշտաման նախարարութեան՝ ներկայ լինելու թագաւոր Կայսեր Նիկոլայ Բ.ի և Ալեքսանդրա թագուհիի պսակադրութեան մեծ հանդիսին և նոյն ամսի 18ին մասոյց Վեհափառ Հայրապետի ողջոյնը Նորին Կայսերական Մեծութեանց գահակալութեան առթիւ բարեմաղթութիւններ։

Ազգիս Հայ ապետը յանձնարարել էր նորան նորապսակ Կայսեր դիմելուն ու կարեկցութիւնը հայցել Թիւրքիոյ Հայերի անտանելի վիճակի համար. Սրբազանը նոյեմբերի 24ի գումեամբ դիմելով արտաքին գործերի դ.ասարարին՝ յայտնում է, որ Վեհափառ Հայրապետը՝ ինչպէս հոգեւոր գլուխ հայոց, ջերմապէս աղաչում է նորին. Կայսերական Մեծութեան նշանաւորել իր թագաւորութեան սկիզբը Թիւրքիոյ հալածուած Հայերի պաշտպանութեամբ և ըստ օրինակի իր Օգոստափառ նախնիների, վ.ենան դնել Տաճիկների բռնութեանց քրիստոնեաների վրայ։

Տ Մկրտիչ կաթուղիկոսը զոհ Գէորգ Սրբազանի թէ պաշտօնավարութիւնից և թէ յանձնարարութիւնները արժանավայել կերպով կատարելո ց՝ 1895ի յունվարի 14ին կենդանով շնորհում է նրան արքեպիսկոպոսութեան պատիւ։

Հէնց առաջին տարին պատուիրեց Կոնսիստորիային, որ ամենայն հոգալ եկեղեցիներ կառուցանել, ուր չկան և ընտրել քանանայցաներ, ուր ժողովուրդը զուրկ է նոցանից և հոգեւոր միխիթարութիւնից։

Գործը սկսում է առաջնորդանիստ վանայ աւագ եկեղեցուց Վանայ աւագ եկեղեցին իր անշուք դրութեամբ պատ ւ չէր բերում Տփխիսի պ՚ս առաջնակարգ քաղաքի հայութեան։ Կովկասի մայրաքաղաքում հայերը չունէին իրենց անուան արժանի եկեղեցի, որ օտարազգի այցելուների առաջ ամօթով չմնային. և ահա Գէորգ Սրբազանի անդրանիկ հոգսերից է լինում կամ չինել բոլորովին նոր մի չքեղ եկեղեցի, կամ Վանայ եկեղեցին նորոգել տալով վերածել վայելուչ դրութեան։

Կազմուած մանամասնովները Սրբազան Հօր եռանդուն աջակցութեամբ բ ռնարկում են գործի և Յունիսի 10ին կայանում է երկրորդ ժողովը։ Մասնաժողովի զեկուցումից երեւում է, որ եկեղեցու նոր չինութեան համար հարիւրը է 300 հազար ռուբլի, իսկ եկեղեցու արտաքին նորոգութեան համար 25000 ռուբլի։ Ուրուիկոսի առաջարկութեամբ և բարձրագոյն բարեհաճութեամբ հաստատուում է Թիֆլիզի ընդարձակ թեմի Առաջնորդ։

Թիֆլիզի աչք մեծածաւալ թեմի վարչական գործերը հմուտ ղեկավարի էր լապասում։ Եկեղեցի առաջնորդի խնամքին էին սպասում դպրոցները, եկեղեցիները, ուխտատեղիները և նրանց բազմատեսակ կալուածները։ Գէորգ Սրբազանի առաջնորդութեամբ նոր յոյսեր են ծագում ամէնի մէջ և նա ինչպէս էր վարած ամէն պաշտօնավարութիւն, այնպէս էլ Թիֆլիզի թեմում իր ուշադրութիւնը կենտրոնացնում է թեմի եկեղեցիների նորոգութեան և վերաշինութեան, եկեղեցականների վիճակի բարելաւման, դպրոցների բարձրագոյն կառավ.ութեան և հասարակական բարիքների վրայ։

Գէորգ Սրբազանը առաջնորդութիւնն ստանձնելուն պէս մի չ ջարեկանով դիմում է իւ տորագրեալ հոգեւ ր.կոններին, հրաւիրելով նրանց յուզութիւն և ի կարգ և տալով նրանց կարեւորագոյն իրաւունք։

Տ. Մկրտիչ կաթուղիկոսի կողմից Ս. Պետերբուրգում 1894, նոյեմբերի 8ին ներկայացաւ ի Տէր հ.նգուցեալ Ալեքսանդր Գ. կայսեր թագադրանքի և նոյն ամսի 14ին բազդ ունեցաւ ձեռնադրեալ պալատի մեծ եկեղեցում, լսուս հրաւիրեալ պաշտաման նախարարութեան՝ ներկայ լինելու թագաւոր Կայսեր Նիկոլայ Բ.ի և Ալեքսանդրա թագուհիի պսակադրութեան մեծ հանդիսին և նոյն ամսի 18ին մասոյց Վեհափառ Հայրապետի ողջոյնը Նորին Կայսերական Մեծութեանց գահակալութեան առթիւ բարեմաղթութիւններ։

Ազգիս Հայ ապետը յանձնարարել էր նորան նորապսակ Կայսեր դիմելուն ու կարեկցութիւնը հայցել Թիւրքիոյ Հայերի անտանելի վիճակի համար. Սրբազանը նոյեմբերի 24ի գումեամբ դիմելով արտաքին գործերի դ.ասարարին՝ յայտնում է, որ Վեհափառ Հայրապետը՝ ինչպէս հոգեւոր գլուխ հայոց, ջերմապէս աղաչում է նորի

ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԱԿԱՆ ՔՐՆՈՒԿ

(Դ. ՏԱՐԻ) (ԹԻՎ 31)

ՍԱՅԻՏ ՓԱՇԱՅԻ ԴԱՀԼԻՃԸ ՀՐԱԺԱՐԱԾ

ԸՆԴԴԻՄԱԴԻՐ ԵՐԵՍՓՈԽԱՆՆԵՐՈՒՆ ՅՈՒՅՑԸ

ՍԱՅԻՏ ՓԱՇԱ ԿԸ ՊՆԴԷ ԺՈՂՈՎԻՆ ԼՈՒԾՄԱՆ ՎՐԱՅ

Օսմ. Խորհրդարանի պատմութեան մէջ խիստ կարեւոր տեղ մը պիտի գրաւէ ապահովաբար երէկի Երեսփ. Ժողովի նիստը, որ վերջացաւ Սայիտ փաշայի Դահլիճին հրամարելովը։

Առաւոտեան կանուխ արդէն հեռաքրքիրներու՝ ժողովուրդ, լրագրող, դիւանագիտական մարմնի անդամներ, դեսպանատնոց ներկայացուցիչներ եւն., զունդագունդ կը հասնէին Պոլսոյ ամէն կողմերէն, ներկայ գտնուելու համար երէկուան Երեսփ. Ժողովի նիստին։

Կառավարութիւնը կանխահոգ միջոցներ ձեռք առած էր և ոստիկաններ ու ոստիկան զինուորներ կը հսկէին բարեկարգութեան և չափազանց խիստկերպով կը քննէին ներկայացուցած քարթերը։

Իսկ ներսը առաւոտուն կանուխէն նիստ գումարած էին Թիթիւնատականները։ Իթիլաֆները և Անկախները։ Մեծ եռուզեռ կը տիրէր Երեսփ. Ժողովի նրբանցքներուն մէջ և ամէն ոք կը հարցնէր. «Ինչ պիտի ըլլայ այս ամէնուն վերջը»։

Թիթիւնատականներու նիստին ներկայ էր Նաև Մեծ Եպարքոս Սայիտ փաշա, որ առաւոտեան կանուխէն Խորհրդարան եկած էր իր ընկերներով։ Թիթիւնատը համամիտ էր Սայիտ փաշայի, բարեխոսելու համար 35րդ յօդուածը։ Իթիլաֆները որ առնին նիստ գումարելով որոշեցին որ այդ օրը ընտ. ներկայ չգտնուին Երեսփ. Ժողովին, որպէս զի Թիթիւնատականները մեծամասնութիւն չի գոյացնելով, չկարենան զսպել 35րդ յօդուածով։ Անկախներն ալ նիստ գումարելով և նկատելով որ իրենց կողմէ եղած առաջարկները միմիայն ընդունուած էն Թիթիւնաֆին կողմէ, որոշեցին նոյ պէս չմասնակցիլ երեկուան նիստին։

Կէս օրէ վերջ, ժամը 1ին (Ը. Ե.), սկսաւ զանգատարութիւնը, նիստի հրաւիրելու համար երեսփոխանները։ Ժամ մը ամբողջացուց այս զանգատարութիւնը։ Այդ հարց. 45 երեսփոխան եր պատասխանեցին այս կոչին։ Ժամը ճիշտ 2ուկ.ին հետզհետէ գալ սկսան Թիթիւնատականները։ Նախագահը նկատելով որ մեծամասնութիւն չկայ, եօթլամայի սպասա և տեսնուեցաւ 131 ներկայ կար։

Նախ. — Մեծամասնութիւն չունինք. դեռ ուրիշ երեսփոխանի պէտք կայ։

Բիզա Նուր(որ դիտմամբ ներկայ էր Ժողովին)։— Մեծամասնութիւնը 144 հոգիով կ'ըլլայ։

Պապանգոտ Իսմայիլ։— Մինչեւ այս օր լրագրները միայն պաշտօնաթերթին մէջ կը հրատարակուէին. այժմ պէտք է տարբեր անօրինութիւն մը ընել, քանի որ հոս ըլլալով հանդերձ, ժողովին չեն մասնակցիր։

Պ. Հալանեան.— Ժողովը անդործութեան դատապարտել կ'ուզեն։

Հավիս պեյ.— Տեսակ մ. գործադուլ։

Զայն մը.— Երբէկ կիրակի պուրայսի էլէմէնթարները։

Յետոյ Սայիտ փաշա խօսք ուզեց նախագահէնեւ իրմէն խօսեցաւ հետեւեալը։

Սաիտ փաշա։— Նախարարները այսօր կուգան իրենց գաղափարները յայտնելու կարեւոր խնդրի մը մասին։ Բայց քանի որ մեծամասնութիւն չկայ, ասիկա կ'ուզեմ ձեզի յայտնել ներկայ. երեսփոխանները և ներկայ ժողովուրդին։ Նախարարաց Խորհուրդը նկատի առաւ որ այս երկիրը դեռ կեդրոնացման յառաջի վարչական օրէնք մը չունէր։ Այս երկրին մէջ ինչ պէտք էր վերցնել պաշարման վիճակը, որ բաղաքներու տեղի կուտար և ներքուստ չնորհել կարդ մը ազատութիւններ. այս ամէնուն համար ասկայն օրէնքներ պէտք էին և արդէն ընդ. ներման խնդիրը քննելու համար կազմուած է յանձնաժողով մը։ Յետոյ Երրորդ բարենորոգմանը համար կար նաեւ գայն օրէնքը որ դեռ չի պատրաստեցիր։ Զեռնարկած ենք նաեւ Ազգանոյ և երկրին միւս մասերուն բարենորոգմանը։ Բայց ասոնցմէ առաջ և ամէնէն կարեւորը Սահմ. 35րդ յօդուածին բարեփոխումն էր. որովհետեւ եթէ այդ յօդուածը չի բարեփոխուի Դահլիճը ոչ մէկ բան կրնար ընել։ Կառավարութեան բերած այդ բարեփոխութիւնը քննադատուեր եղան։ Բայց նոյնպէս պէտք է գիտենք որ Սահմ. 118րդ յօդուածը կայ, որ կ'ըսէ թէ՝ բոլոր օրէնքները Ցրդրդի սրամադրութեան համաձայն կը պատրաստուին. քանի որ այս երկրին պաշտօնական օրէնքը սլամական կրօնքն է։ Եւ անա այս պարագան նկատի առնելով է որ ուզեցինք վերնպետին իրաւունքները ընդարձակել. կարելի չէ ուրանալ Սուլթանական իրաւունքները։

Մ. Շեվքեթ փաշա (սրտմտած կերպով)։— Ես մէկ բան կաւելցնեմ, այս օրերս հոս հոն կը խօսին թէ՝ կառավարութիւնը պիտական հարուած մը կուզէ տալ Սահմանադրութեան, այս երկրին մէջ ոչ մէկ դահլիճ կրնայ համարձակիլ այդ տեսակ բան մը ընել Սահմ. դէմ, որքան ատեն որ ես կը մնամ ա.դ դահլիճին մէջ և մեր փառաւոր բանակը ունինք մեզի հետ։ Զեզի ներկայացուցած 35րդ յօդուածը ամէն երկիներու Սահմանադր. օրէնքներուն մէջ կայ և կուզինք որ անիկայ մնայ նաեւ մեր Սահմանադրութեան մէջ. հակառակ պարագային գիտցած եղէք, այս երկիրը դէպի փլուզութիւն չի կրնար երթալ։

Պօշ.— Բան մըն ալ չըլլար փաշա. մի՛ վախնաք...

Մ. Շեվքեթ.— Դարձեալ կը յայտարարեմ, մենք միշտ պատրաստ ենք մեռնելու։ Ալլահա սխմառլաքը...։

Եւ Դահլիճը դուրս եկաւ ամբողջութեամբ, խորհրդակցելու և պատասխան մը բերելու համար։

Ժամը 3.20 անցած բացուեցաւ նիստին Բ. մասը։ Դարձեալ ներկայ էին նախարարապետը և նախարարները։ Նախագահը դարձեալ ծանոյց թէ՝ մեծամասնութիւն չկայ, քանի որ հաղիւ 116 երեսփոխաններ ներկայ են։

Սաիտ փաշա.— Կը ներե՞ք որ խօսիմ նախագահ էֆ.։

Պօշ (որ հետաքրքրութեան համար ներկայ էր)։— Միւսասարֆն ինչ է. ասիկա օրինաւոր ժողով չէ. ա՛չ նախագահ կայ ոչ ժողով, ուզածիդ պէս խօսէ։

Սաիտ փաշա.— Երեսփոխաններուն և ներկայ ունկնդիրներուն համբերութիւնը չեմ ուզեր չարաչար գործածել. հետեւաբար կարճ պիտի կապտմ. ես անանկ կը կրճեմ որ ուրիշ խորհրդարանական երկիրներու մէջ ցոյցը փոքրամասնութիւն կազմող կուսակցութիւնները կ'ընեն. մինչեւ հոս մեծամասնութիւնն է որ կը մերժէ հոս դալ։ Մենք Սահմ. 35րդ յօդուածի մասին մեր տեղեկագիրը բերած էինք. բնականացի ալ պարզած եմ մեր տեսակէտը. Սահմ. քննիչ յանձնաժողովն ալ իր տեսակէտը պարզած է։ Արդ, կառավարութիւնը, դարձեալ կը կրկնեմ, կ'ուզէ որ Սահմանադրութիւնը զօրանայ և ճիշդ ատոր համար է որ կը բարեփոխէ 35րդ յօդուածը։ 20րդ դարուն մէջ առանց Սահմանադրութեան, այլ ես ոեւէ պետութիւն չի կ'նար ապրիլ. մէկ կողմ առնելով Աֆղանիստանն ու Պէլուճիստանը, որոնք անպէտ կառավարութեան ազդեցութեան տակ են, այսօր նոյն իսկ Պարսկաստանն ու Զինաստանը Սահմանադրութիւն յայտարարեցին. մենք ալ և պէտք է լաւ գիտնայ ասիկա, չենք կրնար ալ ես սպրիլ առանց Սահմանադրութեան. քիչ մը խելք ունեցողը անմիջապէս կրնայ ըմբռնել այս բանը։ Մենք երբ 35րդ յօդուածի բարեփոխութիւնը կ'առաջարկենք, ոչ թէ՝ Սահմ. նաղրութիւնը ակարացնելու, այլ զօրացնելու համար է. մեր կառավարութեան ձեւը Սահմանադրական միապետութիւն է և ոչ թէ՝ հանրապետութիւն և հետեւաբար դուք այս 35րդ յօդուածով պէտք է Վենապետին վերադարձնէք իր իրաւունքները։ Ես և ընկերներս բացակայ երեսփոխաններուն այս օրուան ցոյցը կը նկատենք իբրեւ մերժում մը մեր բրած առաջարկին. իսկ եթէ երբեք հակառակը պնդեն և մերժում չի նկատեն, այն ատեն կը նկատենք անհամաձայնութիւն մը Դահլիճին և Երեսփ. Ժողովին միջեւ։ Այդ երբ երկրի մը մէջ Դահլիճին և ազգ. ներկայացուցչական ժողովին միջեւ անհամաձայնութիւն կայ և գահլիճը անզօր է, ամէն պատասխանատուութիւն ձգելով ցուցարար երեսփոխաններուն վրայ, կը քաշուի պաշտօնէ։ Հետեւաբար հիմա ես կ'երթամ կայս. Պատա՛ Սուլթանին ներկայացնելու համար իմ հրաժարականս...։

Եւ Սաիտ փաշա դուրս եկաւ ժողովարանէն։

Մ. Շեվքեթ փաշա։— Խնդրե՛մ, վայրկեան մը ինծի մարկ ըրէք. օտար թերթ մը առնելով այսօրուան թուրք թերթ մը գրած է որ, իբր թէ ես Գատ.ի պէս անուն անձ մը մահուան սպառնալիք պարունակող զիր մը ստացած և անոր բացատրութիւնը տուած եմ։ Բացատրակոպէս կը հերքեմ ասիկա. բոլորովին սո՛ւտ է. ո՛չ անանկ նամակ ստացած եմ և ոչ ա Գատի պէս անուն անձ մը ինծի ներկայացած է։

Նախագահը եւոյ նիստը փակեց — չենք գիտեր թէ որքան կը պատշաճի նիստ ըսել՝ ժողովի մը, որ առանց մեծամասնութեան բացուած էր— յայտարարելով որ օրակարգը նոյնը կը մնայ. «այն է «Սահմ. 35րդ յօդուածի բարեփոխման տեղեկագրին վիճաբանութիւնը»։

10,000 ՂՐՇ. ՊԱՐԳԵՒ

Այն անձին որ կարենայ հաստատել թէ Օսման Զատէ Ճէմալէտտին էֆ.ի վճռառած Ալէմտարի կարգը, կամով Թարխանան, ոչխարի ընտիր մէնով պատրաստուած երշիկը և ամէն տեսակ ընտիր կարգերը կնդռուած են։

Կ. Պոլիս, Պալըք Փազար թիւ 80 փուրն քովը։ 4

ԶԻՆ. ԹԱՆԳԱՐԱՆ

ԹՈՐԳԱԲՈՒ ՊԱԼԱՏԱՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿԸ

ՎԱՂԵՄԻ ԵՒ ՀՌՉԱԿԱՒՈՐ ՍԵՆԹ-ԻՐԷՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ

Սուլթան Սամէտի հրապարակին վրայ Եէնիչէրիներու թանգարանին պարունակած օսմ. հին և եէնիչէրիներու յատուկ տարազները Զինուորական Թանգարանը փոխադրուած են։

Սոյն Զինուորական Թանգարանին մէջ կը գտնուին Օսմանցիներուն և իսլամական նախկին կառավարութեանց յատուկ ամէն տեսակ զէնքեր, զանազան ձեւով թնդանօթներ ու զինուորական առարկաներ, օսմ. դիւցազն նախնեաց, անուանի հրամանատարներու, մեծանուն վեհապետներու և բարձրաստիճան պաշտօնեաներու թանկագին յիշատակները, եէնիչէրիներու եւ Նիզամիէ զինուորներու տարազները։

Զինուորական Թանգարանը, ամենուն կողմէ եղած խնդրանքին վրայ, առայժմ չարաթը չորս օր, այսինքն Հինգշաբթի, Կիրակի, Երեքշաբթի և Ուրբաթ օրերը բաց պիտի ըլլայ բոլոր այցելուներուն առջեւ, առաւաւտեան ժամը 10էն (Ը. Ե.) մինչեւ 4։

Բոլոր Օսմանցիներուն կը յանձնարարենք անգամ մը այցելել սոյն Թանգարանը, օսմ. փառաւոր պատմութիւնը կենդանացնող և քաջութեան նշան եղող բոլոր հին զէնքերը ու զանազան առարկաները տեսնելու և օրինակ առնելու համար։ Մուտքի գինը Հինգշաբթի, Կիրակի և Երեքշաբթի օրերը 4 ղ. է բոլորայցելուներուն համար։ Իսկ Ուրբաթ օրերը աշկերտներուն և աշակերտներուն համար 100 փարա է։ 20—8

ՕՐԻՍԱՆԹԱԼ ՔԱՐԲԼԷԹ ԸՆԿ.

ԴՐ ՄԱԳԼՈՒԽ
400,000 ԱՆԳԼ. ՈՍԿԻ
ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ
Իզմիր, Բարափին վրայ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՍԱՍՆԱՃԻՒՂ
Բերա, Մեծ Փողոց, թիւ 327
Գալիս, Պանչէ Գափու
ՍՏԱՄԳՕՂԵԱՆ ԵԱՆ

ՎԱՏՍԷԼԻ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ՈՐ ԱՄԷՆԷՆ ԼԱՎՆ ԿԸ ԾԱԽԻ
Ամբողջ Կ. Պոլսոյ մէջ
ՄԵՆ ՄԹԵՐՔ ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ
ՀԻՆ ԵՒ ՆՈՐ ԳՈՐԳԵՐՈՒ
ՍԼՔԱՆՑԻ ԳՈՐԴԵՐ
(միակ նուէրը տօներու առթիւ)
ՀԱՏԸ ՄԷԿ ՕՍՄ. ՈՍԿԻԷՆ ՍԿՍԵԱԼ
ԺԱՄԱՆԱԿԻՄ ԱՄԷՆ ԱՄԻՍ
Բաստարմանատան անմոռանալի զին

ՀԷՐԷՔԷԻ ԿԱՅՍ. ԳՈՐԾԱՐԱՆԻ

ԱՐՏԱԴՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

ԱՆՕՐԻՆԱԿ ՎԱՃԱՌՈՒՄ 5000 ԿՏՈՐ

Հէրէքէի կայս. գործարանին մթերանոցին մէջ կը գտնուին 5000է աւելի կտորներ, մէկ արշէնէն քսանվինգ արշին մետաքսէ կերպասներ և հազարաւոր մէկ տեսակ ապրանքներ, ինչպէս զգեստաց., պլուզաց., տղոց զգեստաց., ճաքէթաց., խրքագաց., մետաքսէ գոգգեր, սեղմատէներ, փոդկասներ, մետաքսէ թաշկինակներ, գլխաս ծածկոյթներ, մետաքսէ դուլպաներ, բանկոնցուներ, չարտ, ծածկոյթներ, ծածկոյթի կերպասներ, կահաւորման կերպասներ, գորգեր և ուրիշ բազմաթիւ առարկաներ։ Ասոնք հարիւրին յիսուն ու մինչեւ իսկ ութսուն իրական զեղչով պիտի ծախուին քիչ առնելի ժէջ։ Հէրէքէի հանրաճանաչ կերպասներուն արտադրութիւնը գովել աւելորդ պիտի ըլլայ։ Միայն ժողովրդեան կը յանձնարարենք օգտուիլ ներկայացած առիթէն։ Առարկաներուն վրայ դրուած էթիքէթներէն կը հասկցուի որ եղած զեղչը իրական է։ Վաճառումը սկսած է արդէն նոր նամակատան մօտ գտնուող Հէրէքէի կայս. գործարանի կեդր. մթերանոցին մէջ։ 11—15

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԴԱՀԼԻՃԻՆ ՀՐԱԺԱՐԿԸՆԸ

Կը կարծուի թէ Սուլթանը դարձեալ Սաիտ փաշայի պէտի յանձնէ նոր դահլիճին կազմութիւնը։ Երէ երբ Բայսոր կարելի ըլլայ նախարարութիւնը կազմել վաղը նոր դահլիճը Խորհրդարանին պիտի ներկայանայ, նախագահ դահլիճին տեսակցութիւն մը ունենալու համար։

ՐՆԴԴԻՄԱԴԻՐ ԵՐԵՍՓՈԽԱՆՆԵՐՈՒ ՅՈՒՅՑԸ

Սաիտ փաշա յայտարարութիւնեւեն յետոյ, երկու ակոխ եւ իթիլաֆական երեսփոխանները յիշատակագիր մը պատրաստեցին, ժողովուրդին ուղղուած։ Այդ յիշատակագրին մէջ ըսուած է թէ կուսակցութեանց համաձայնութեան համար առաջարկուած պայմանները Իթիլաֆի կողմէ ընդունուած, իսկ Իթթիհատի կողմէ մերժուած են։ Հետեւաբար ամէն պատասխանատուութիւն կը ծանրանայ իթթիհատի վրայ։ Յիշատակագրին մէջ պատասխան տրուած է Սաիտ փաշայի յայտարարութեանց։

ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ ՈՒՂՂՈՒԱԾ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

Երէկ ապաթիայի, յոն և աւկաս Իրեսի խանները հեռագիր մը ուղղելով Սուլթանին, երկրին տագնապալից վիճակը պարզեցին և խնդրեցին որ Խորհրդարանը չլուծուի։

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԲԱՐԵԿԱՐԳՈՒԹԻՒՆԸ

Երէկ ոստիկանութիւնը խիստ միջոցներ ձեռք առած է թէ՝ ծովու և թէ ցամաքի վրայ, անկարգութեանց տեղի չտալու համար։ Այէն կողմ պահակամասերը կը շրջին։

ՀՈՎԱՆՈՅԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆ
ԺԱՄԻ ԷՖԹԻՄԻԱՏՈՍ
ՀԻՄՆՈՒՄԱՆ 1862ԻՆ
Պոլիս, Պանչէ գարու, թիւ 1

Վաճառատան փլցուելուն հետեւանքով վաճառատան մէջ գտնուող ամէն տեսակ հովանոցները անհատատի գներով մինչեւ տարեգլուխ պիտի ծախուին 25 օրուան մէջ։ Մեր գործարանին մէջ պատրաստուած հովանոցները ձեւաւոր և տեւակուն ըլլալուն, տարեվերջի առթիւ ամէնէն յարմար նուէրը կրնայ հանդիսանալ։ Առի թէն օգտուեցէք։ 10—10

بالكز بكلمز ايچون

مهم بر تشبث

قوة بدنيه‌سنى غائب ايتمش اولانلره

« امريقا » نام علاجى ضيفلاغتى اولان آركادى قوتى دكنج ايدر . ضعف و مايوسيته دوشن بر كندينى يكيدن قوت واقتداره مالك ايده‌جك اولان چاره‌يى كندينه كوندره‌جكنه امين اولەرق بكا تهيراً مراجعت ايده‌بيلور . بو چاره‌نك استعماليله آز زمانده كنديكزى ١٠ دن ٣٠ سنه كنجلنمش حس ايده‌جكسكز . بكا مراجعت ايدن هراركك طلبنك منتظماً اجرا ايديله‌جكنه امين اوله‌بيلير . بالكز بكا برمكتوب يازوب پوسته مصارفى ايچون اوچ دانه غروشلق پول كوندرملدر. «آمريقا» دن برنمونه‌يى ـ بوعلاجى استعمال ايتمكز بيلنمامك اوزره ـ برپاكت دروننده آدره‌سكزه كوندريرم . بكا كوندريلن بالجمله مكتوبلرك اسرارينك كتمنى تأمين ايدرم. تكليفى تأخيره وياخود استخفاف ايله تلقى ايتميوب بالعكس كسب عافيت ايچون كلن بومناسب فرصتدن استفاده‌يه چاليشك!

ايشته قارتر سزه ديور : « آرتق مضطرب اولمايك، بكا يازك ، آراديغكز چاره‌يى بوله‌جسكز».

آدره‌س : غوراشيو قارتر : دائره ٣٠٣ درسعادت غلطه‌ده محمد على پاشا خانده نومرو ٤٩

ԱՐԱՆՑ ՀԱՄԱՐ ՄԻԱՅՆ

ԿԱՐԵՒՈՐ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ ՄԸ

ԱՆՈՐ՝ ՈՐ ԿՈՐՍՆՑՈՒՑԱՄ Է ԻՐ ՖԻԶԻԿԱԿԱՆ ԿԱՐՈՂՈՒԹԻՒՆԸ

«Անոնց համար, որոնք կը տառապին անկարողութենէ», ես պատրաստած եմ դեղ մը, որ կը բերէ ե՛ւ ուրախութիւն ե՛ւ յոյս։ Ես ունիմ հրաշալի դարման մը անոնց համար, որոնց «Ջիղերը» բոլորովին «քայքայուած» են գէշ ունակութիւններու հետեւանքով կամ անպատշաճ պարագաներու ազդեցութեան տակ։ Որպէս «ԱՄԲՐԻԹԱՆ» դարմանին հնարիչը՝ ես պարտք կը սեպեմ հնարաւորութիւն տալ ամէն մէկ անկարող և ջղային մարդու փորձել զայն «բոլորովին ծրիքաբար», և վստահ եմ որ ան պիտի բերէ առողջութիւն և երջանկութիւն անոնց՝ որոնք լռելեայն կը տառապին։

Իմ դարմանս «բարիք մըն է ամէնուն», որովհետեւ ան կը վերականգնէ առողջութիւնը և այդը, բայց մանաւանդ պիտանի է հոն՝ ուր պէտք կայ զօրացնելու սեռական գործարանները, դարմանելով ամբողջ ջղային սիստէմը։ Ան կը կերակուրի մեծ յաջողութեամբ հոն՝ ուր անկարողութիւնը երեւան եկած է լրբութեամբ հետեւանք գէշ ըմպելիներու, ծխախոտի չարաչար գործածութեան, թղթախաղի, սեռական ափաղանցութիւններու, ինչպէս նաեւ ամենքի ծանուցմ և գէշ սովորութիւններու, որոնք վնաս կը պատճառեն սեռական կարողութեանը։ Սեռական և ջղային սիստէմի վրայ վնասակար ազդեցութիւն գործող գէշ սովորութիւններու թուին կը պատկանի նաեւ թանձր մէլի կամ սուրճի չարաչար գործածութիւնը, մեռնդի պակասութիւնը և այլն։ Անոնցմէ շատերուն, որոնք թէեւ այժմ կանոնաւոր կեանք կը վարեն, բայց լռելեայն կը տառապին պատանեկութեան սխալներէ, իմ դարմանս չուտով կուտայ այն երջանկութիւնը, որուն կը ձգտին այնքան բուռն կերպով։

«ԱՄԲՐԻԹԱՆ»ն պիտանի է ամէն տարիքի մարդոց համար։

«ԱՄԲՐԻԹԱՆ»ն ազդիւրն է ապաքինման։

Ան ուժ կուտայ սեռական գործարանները, նոր կենսունակութեան մը համար։ Ան անհաղթ նշանները, որոնք երեւան կուգան անկարողութեան հետեւանքով, բոլորովին կ'անհետանան, չի մնար այլեւս ծանրութիւն մը գլխուն մէջ անհանգիստ քուն, մելancոլիութիւն և ուրիշ նման երեւոյթներ։

«ԱՄԲՐԻԹԱՆ»ն անդամալոյծին առնականութիւն և պատանեկան առուգութիւն կը ներշնչէ։ Ով որ յուսահատութեան մէջ ինկած է, կրնայ գրել ինձ, կատարելապէս վստահ ըլլալով թէ «ես պիտի զրկիմ իրեն այն դարմանը որ նորէն ոյժ և կարողութիւն պիտի պարգեւէ իրեն»։ Այդ արմանին գործածութեան հնարիւր է։, ձեզ 10էն 30 տարի աւելի երիտասարդացած պիտի զգաք։ «Ով որ ինձ կը դիմէ» քկրնայ վստահ ըլլալ թէ լիովին քօրբեքթի վերաբերում մը պիտի հանդիպի իմ կողմէս։ Պէտք է միայն նամակ մը գրել, ներփակելով երեք հատ մէկմէկ դահեկանոց նամակագրամ (փուլ) թղթատարի ծախքերու համար։ Ես կը զրկեմ փոքրիկ տուփ «ԱՄԲՐԻԹԱՆ», լսնամքով փաթթուած, այնպէս որ ոչ ոք կրնայ իմանալ թէ ինչ ձեր ստացածը։ Ինձ ուղարկուած բոլոր նամակներուն գաղտնապահութիւնը կ'ապահովեմ։

Մի՛ յուսահատիք և արհամարհանքով մի՛ վերաբերիք դէպի իմ առաջարկս, այլ փութացէք օգտուիլ պատեհ առիթէն դարմանուելու համար։

«Հարթէկ» կ'ըսէ. «Այլեւս մի՛ տառապիք, դրեցէ՛ք ինձի, և կը ստանաք այն՝ ինչ որ կը փնտռէիք»։ Հասցէ՝

ԿՕՐՆԵԼԻՈ ԳԱՐԹԷՐ, Հատուած, թիւ 303, Ղալաթիա, Մէհմէտ Ալի Փաշա խան, 49։ Ե. ՊՈԼԻՍ

ՀԱՆՐԻՀ ԼԱՆՑ

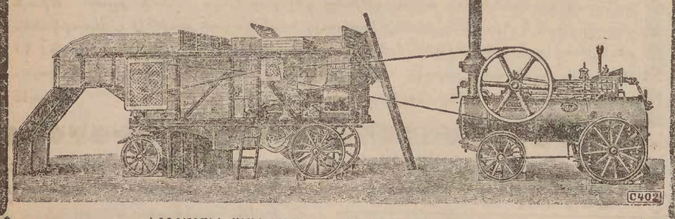

ԼԵԳՈՄՈՊԻԼ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿԷ ՓՈՂՈՑԻ ՎԱՅՐԱԵԱՐԺԵՐ,
ԿԱՐՆԵԼԻՈՒ ՄԵՔԵՆԱՆԵՐ (ՄԵՆԱՔՇՆԱՐՔՇԱԼ)
ՑԱՐԴԸ ԿՏՐԵԼՈՎ ՀԱԿ ԵՒՆՈՂ ՄԵՔԵՆԱՆԵՐ
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼ ՔՈՒՐՔԻՈՅ ՀԱՄԱՐ
ՖՐԻՑ ՊՐՕՔՇԻԲԸՐ ԵՒ ԸՆԿ.
ԴԱԼԱԹԻԱ. ՎԱՇԼՕՍԱ ԽԱՆ
مانيفاتورة « هانرى لانس » فابريقه‌سى مموللاى
سوقاق لوقومويلر هر جنس لوقوموپلغلرى ، صان كسوب بليه پايان ماكنه‌لر خرمن (باتوز) ماكنه ، امتيازلى
عموم ممالك عثمانيه اجنتەلرى فريس بروقشير وشركاسى
درسعادت غلطه وودوده خان
43-54

ՕԹՕՄՕԲԻԼՆԵՐ

ՏԱՐԱԳ Automobile PARIS

ՏՈԿՈՒՆ, ԽՆԱՄՈՒԱԾ, Վ"ՑԵԼՈՒՉ

ԶԱՓԱՒՈՐ ԳԻՆԵՐ

Տեղեկութիւն և քարտէզ ուղղուս համար դիմել Թուրքիոյ (նդ՝անուր Ներկայացուցչ՝ Ֆօնթուար քօմէրսիալ ԷՏ. ԼԸ ՌՕՅԱ և Ընկ.» Սթամպուլ, Ձէվատ պէյ իան Պէօյուք Զապթիէյի դիմաց։

Լուրջ գործակալներ կը փնտռուին մարաքաղաքներ և գաւառներու մէջ։ 40—4

باب عالى جاده‌سى عثمان ذكى بك پارس ترزيخانه‌سى موسلمان صوك موده قماشلر ورود ايتشدر.

پاريسده برچوق سنه‌لردن بر تزيخانه‌ده بولونمقده اولان « عثمان ذكى » پاريسده ايكنجى ذوق و پاريس موده‌سى اوستەلرى اقاده‌سيله اعضاسنده و برآلتون مدالياسى حائز باب عالى جاده‌سنده مرتاد اولمقده اولان « عثمان زكى » بكك تزيخانه‌سنه مراجعت ايتمكلرينى توصيه ايدرز ـ

ՕՍՄԱՆ ԶԷՔԻ, Բարիզեան Դերձակ

Երկար տարիներ Բարիզի մէջ դերձակութեամբ զբաղած ըլլալով տեղւոյն Տէվէնէ վարժարանէն վկայուած և ոսկի չքաղրամ ստացած է։ Իր գործատեղին կը գտնուի Պապը Ալի Ճատտէսի. Մէրբրէնի օթէլին դիմաց։ Նրբաճաշակներուն ներկայանալու կը յանձնարարենք։

«ՆԱՍԻՕՆԱԼԱ»

«NATIONALA»

ԱՊ՝ ՀՈՒԳԻՐ. ԸՆԿ՝. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԻՄՆՈՒԱԾ Ի ՊՈՒԼՔՐԷՇ 1882ԻՆ

(Անհատական ձեռնարկ Ռումանական կառավարութեան հակակրօնական տակ—)

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻՆ
ՊՈՒԼՔԱՐԷՇ
ԻՐ ՍԵՓԱԿԱՆ ՇԵՆՔԵՐՈՒՆ ՄԷՋ

	Ֆր.
Դրամագլուխ ամբողջովին վճարուած	2,000,000
Պահեստի գումար	4,765.000
Պահեստի գումար բրիմնիրու, վնասներու եմն. մինչեւ 1910 դեկս. 31	22,145,090.27
Ապահովագրեալներու վճարուած վնասներ մինչեւ 1910 դեկս. 31	104.000.000

Պուքրէշի «ՆԱՍԻՕՆԱԼԱ»ն կը կատարէ ամէն տեսակ կեանքի ապահովագրութիւններ խիստ նպաստաւոր պայմաններով։

Մա՛ս դարման տեղեկութեանց համար դիմել՝

Օ. ՄԻՆԱՍԵԱՆ
Ընդհ. Դործակալին Թուրքիոյ
Կ. Պոլիս, Գալաթիա, Էօմէր Ապիտ խան, թիւ 9 և 16

ՏՊԱԳՐԱՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ
ԳԱԼԱԹԻԱ

ماجر محمد فره فاشه

ՄԱՀԻՏ ՄԷՀՄԷՏ ԳԱՐԱԳԱՇ

ԹՕՇԱՖԻԷԻ ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՍՈՒԼԹԱՆ ՀԱՄԱՄ ՇԱՏՏԷՍԻ, ԹԻՒ 11 ԵՒ 12

Սոյն առեւտրական հաստատութեան նշանաբան է առեւտրական աշխարհի մէջ սա իմաստալից օրէնքին հետեւիլ. «Վերանորոգութեան ոգին կ'ապահովէ յառաջդիմութիւնը»։ Եւրոպայի նմանօրինակ հաստատութեանց նման նոր վաճառատուն մը չմնայ սրուած է, ուր թօշաֆիլի վերաբերեալ ամէն կարգի ապրանքներ կը գտնուին։ Վաճառատան Տէրը Եւրոպայի առեւտրական ամենէն կարեւոր կեդրոններուն մէջ ըրած ուղեւորութեան շնորհիւ, բերկի տուած է ամենավերջին նորաձեւութեամբ չմնացած, կիներու և տղոց յատուկ ԶԳԵՍՏՆԵՐ, ՊԼՈՒԶՆԵՐ, ԺԻԼԵՐԸ ԵՒ ԺԻԼԵՐՕՆՆԵՐ ,այրերու և տղոց համար ԶԳԵՍՏՆԵՐ, ՖԱՆԹԷԶԻ ԲԱՃԿՈՆՆԵՐ, ամբան յատուկ ՀՈՎԱՆՈՑՆԵՐ և վաճառատան գլխաւոր ապրանքը և մասնագիտութիւնը եղող ՖԱՆԷԼԱ, ԳՈՒԼՊԱՆԷ և ուրիշ չատ տեսակ ընտիր ապրանքներ կը խընդրուի անգամ մը այցելել սոյն վաճառատունը, համոզուելու համար թէ հոն գտնուող ապրանքները ինչ ընտիր տեսակէ և ո՛րքան աժան են։

Վաճառատունը Մահմուտ Փաշա Շէքէրճի խանին կից 37 և 38 թիւ խանութներէն զատ ուրիշ մասնաճիւղ չունի։ Այս մասին յարգոյ յաճախորդներուն ուշադրութիւնը կը հրաւիրուի։ 49—52

ԱՐՈՒԵՍԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱ

ՕՏԱՐ ՎԱՃԱՌԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ
BANQUE RUSSE
Pour le commerce étranger
Հիմնուած՝ 1871թ6
ԳՐԱՆԱԳԻԼՈՒԹ 30,000,000 ՐՈՒԲԼԻ
ԱՄԲՈՂՋՈՒԹԵՆ ՎԱՃԱՌՔԱՏԱՆ
ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ՝ ԲԵԹԵՐՍԲՈՒՐԳ

ՌՈՒՍ ՇՈՒԳԵՆՊԻԱՅԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԵՐԿՇԲԹ., 12)25 դեկտ. 1911.— Սիճեուս չոգ.ը նաւակոտ Բուլգան ֆիկուն ժամը 4.ն Տարատէլ, Իզմիր, Բ բէ, Ագեքսանդրիա։

ԵՐՈՒՇԹԲԹԻ 12/25 դեկտ. 1911.— Ամբ. Նիքոլա չոգենաւը նաւակոտ Ֆրէնէր Գալաթիոյ քարափէն կը մեկնի Սեվաստոպոլ։

ԵՐԿՈՒՇԹԲԹԻ 12/25 դեկտ 1911.- Զարիձա չոգենաւը նաւակոտ Վէրլինգիոպի ժամը 10ին Օտէսա։

ՀԻՆԴՇ. 15/28 դեկտ. 1911.— Էսֆրաք չոգ. նաւակոտ Շլոֆի իրկոտ առ Իզմիր. Բ.սա. Հուդոյ, Մ բ ին, Իպքէնտրուն. Տրիստիս, Պէյրութ, Հայֆա, Եաֆա Փոր Սա տ ն Ագեքսանդրիա։

ՈՒՐԲԱԹ, 10)23 դեկտ. 1911.— Ամբ. Սեխեաճեր չգ., Նպ կվզատաֆի Գալաթի յ քարափէն կը մեկնի իրիկուան ժամը 4 ին Օտէսա։

ՇԱԲԱԹ, 17/30 դեկտ.— Բասրաճի չոգենաւը, նաւակոտ Փէյտման, տարափէն կը մեկնի ժամը 4ին Իզմիր Լաթաքիա, Սամսուն, Օ տ ա. Կ բասոն, Տրա փիզոն, Բիզ., Պ թում։

ԿԻՐԱԿԻ)1831 դեկտ. 1911.—Բ. Օլկա չոգենաւը, նաւակոտ Վէրլինգ իրիկ. ժամը 4ին, Պ ուրկաս, Վարնա, Օտեսա։

Ճանապարհորդները մեծ խնամով քոի կը կատարուին։ Թէ՛ աքսակ թէ մեծաքանակ վաճառում կ'ըլլայ։ 15

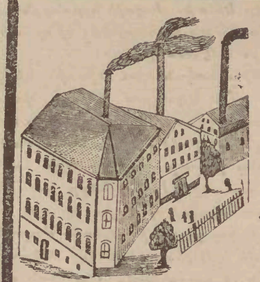

ارسلانلى بيوك موبليا فابريقه‌سى

لئون ژ . فريدمان

استانبول محمود پاشا نومرو ١٠٢

لئون ژ . فريدمانك بيوك موبليا فابريقه‌سى، استانبولده محمود پاشاده ١٠٢ نومروده كندى مالى اولان خانه‌ايچنه نقل ايدلمشدر . كرك كندى فابريقه‌سنده وكرك اوروپا فابريقه‌لرنده اك صوك موده اوزرينه اعمال ايدلمش هردلو موبليا و اشيانك تفاصيل ظرافت ومتانتى اكلاشمق ايچون، بركرمذكور مغازه وفابريقه‌يى زيارت ايتمك كفايت ايده‌جكى محترم اهاليه عرض اولنور .

ԿԱՐԱՍԻՆԵՐՈՒ ՄԵԾ ԳՈՐԾԱՐԱՆ

ԼԷՕՆ Ժ. ՖԲԻՏՄԱՆ

ՊՈԼԻՍ, ՄԱՀՄՈՒՏ ՓԱՇԱ, ԹԻՒ 102

Լէօն Ժ. Ֆրիտմանի կարասիներու մեծ վաճառատունը կը ծանուցանէ թէ իր սեփական խանին մէջ հաստատուած է, Պոլիս, Մահմուտ Փաշա, թիւ 102. կը բաւէ այցելել այդ հաստատութիւնները, գոհացարար կազմելու համար անոր ճոխ մեկերգին ու կարասիներուն այլազանութիւնը վրայ, որոնց ամէնքն ալ նորաձեւ դրութեամբ պատրաստուած են թէ՛ իր գործարանին և թէ եւրոպական գործարաններու մէջ։

Ա. ՆՄՐՑԵԼԻ ԳԻՆ

Ցանձնարարութիւնները մեծ խնամով քոի կը կատարուին։ Թէ՛ աքսակ թէ մեծաքանակ վաճառում կ'ըլլայ։ 15

ԱՄԲՐԻԹԱՆ

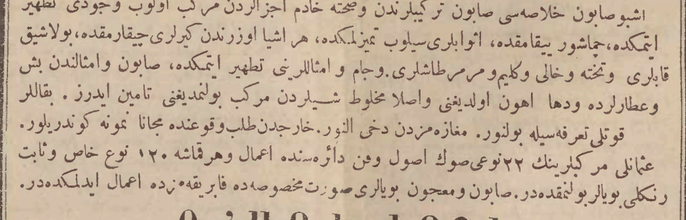

عثمانلى صابون خلاصه‌سى

عثمانلى آثار وطن فابريقه‌سى ـ مصطفى ناظم ـ ماربوشجيلر چارشولى خان

اشبو صابون خلاصه‌سى صابون تركيبلرندن وصحته خادم اجزالردن مركب اولوب وجودى تطهير ايتمكده، جماشور بيقامقده، اثوابلرى سيلوب تميزلمكده، هر اشيا اوزرندن كيرلرى چيقارمقده، بولاشيق قابلرى وتخته وخالى وكليم ومرمرطاشلرى. وجام وامثالدنى تطهير ايتمكده، صابون وامثالندن بش وعطارلرده ودها اهون اولديغنى واصلا مخلوط شيلردن مركب بولنديغنى تامين ايدرز . بقالر قوتلى تعرفه‌سيله بولنور. مغازه‌مزدن دخى النور. خارجدن طلب وقوعنده مجانا نمونه كوندريلور. عثمانلى مركبلرينك ٢٢ نوعى صوك اصول وفن دائره‌سنده اعمال وهرقماشه ١٢٠ نوع خاص وثابت رنكلى بويالر بولنمقده‌در. صابون ومعجون بويالرى صورت مخصوصه‌ده فابريقه‌زده اعمال ايدلمكده‌در.

ՕՃԱՌԻ ՓՈՇԻ

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԱՐՏԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

ԳՈՐԾԱՐԱՆ ՍԱՍԸՐ ՎԱԹԱՆ ՄՈՒՍԹԱՖԱ ՆԱԶՄԻ
Կ. ՊՈԼԻՍ, ՄԱՐԲՈՒՃՃԷԼԱՐ, ՋԱՐԵԼԸ ԽԱՆ

Սոյն ճառի փոչին, քիմիական և առողջաբար բաղադրութիւններով պատրաստուած, ոչ էֆ խարդախ նիւթ չի պարունակեր իր մէջ։ Մարմինը և ձեռքերը մաքրելու համար կը մաքրէ, զանազան առարկաներու վրայ գտնուած բիծերը կը հանէ, խոհանոցի անօթները տապտակամածները, գորգերը, մարմարիոնները ապակիները և սքանչելապէս կը մաքրէ։ Նոյնպէս կարելի է տպարաններու մէջ գործածել, գիրերը և մելանները լուալու համար։ Ամէն կարգի ճառներէն հինգ անգամ աւելի զօրաւոր ըլլալով գինն ալ անոնցմէ աժան է։ Գործածութեան եղանակն ալ չատ դիւրին է և մանաւոր թուղթերու վրայ բացատրուած է։ Զանազան տեսակ մեյանոներ, ներկեր ու ձեռնոցներ կը պատրաստուին այն գործարանին մէջ։ Նմուշները ձրի կը զրկուին։ 18—52

ՔԻՄԻԱԿԱՆ ԱՂԱԲՆԻԹԵՐՈՒՆ ԼԱՒԱԳՈՅՆԸ

Հողագործնե՛ր, այգեմշակնե՛ր, պարթիզպաննե՛ր, ծառամշակնե՛ր, անկարկղնե՛ր՝ ուզե՞ք ձեր յոգնութիւնը նուազեցնել, աւելի դրամ չտկլ և հարստանալ, Զիլի նիթրատի տը սուաբ գործածեցէք, որ բորակածին պարունակող բոլոր ապրանքներուն լաւագոյնն է։ Այդ ապրանքը աւելի արագ աշխատելու մեծ դեր կուտայ որ տունկին ուղիղ կ'ներգործէ։ Ձեզ համոզելու համար, սաորեւ առաջ կը բերենք Գրուսայի երկրագործական վարժարանին անօրէն թէլսոտր էֆ. Քոնթանթինէսի կողմէ կատարուած փորձերուն արդիւնքները.—

1910ի ՓՈՐՁԵՐԸ

Մէկ հեքթար (10000 քառ. մէթր)				
Հողի տարածութեան վրայ տանց ապրանքի		ցորեն	գարի	վարսակ
» » » » սիւբէր ֆոսֆատով	քիլ.	750	1627	1270
(առանց նիթրատ տը սուտի)	»	1125	1900	1500
Հողի տարածութեան վրայ, սիւբէրֆոսֆատով, բոթասով և նիթրատ տը սուտով	»	2000	2250	2000

1911ի ՓՈՐՁԵՐԸ

Մէկ հեքթար (10000 քառ. մէթր)		Պորտոյի ցորեն	ցորեն Ֆօն ֆէրմիէ	ձմրան գարի	պլժ. վարսակ
Հողի տարածութեան վրայ սիւբէրֆոսֆատով և բոթասով ապրուած	քիլ.	800	1250	1400	1300
Սիւբէրֆոսֆատով, բոթասով և նիթրատ տը սուտով ապրուած	»	1750	2300	2000	2000

Աւելի մանրամասն տեղեկութեանց համար դիմել Զիլիի նիթրատ տը սուտի արտադրիչներ՝ ոչ գործակալութեան գրասենեակը, Ղալաթիա, Գէորգ պէյ խան, թիւ 4, ուր պիտի կրնաք անձամբ տեսնել ուրիշ տուչ կերու վրայ ձեռք բերուած արդիւնքներ։ Սակէ զատ, կրնաք ձրի ստանալ նիթրատ տը սուտի նմուշ մը, անով փորձ ընելու համար։ Նոյնպէս ձրի կը տրուի քիմիական աղբանիթերու գործածութեան եղանակը ցոյց տուող տեսակ մը։ 37—20

Նոյն ծախսի երկրագործի բոլոր առաջնակարգ դեղարաններու մէջ։

دملك عمومه اداره خانه‌سى

بورغاكى ميستيلى اوغلى

بغچه قپوسنده اشتاين مغازه‌سى قارشوسنده

عزت بك خان نومرو ١

املاك اليم صاتمى استقراض ، ترهينات وامثالى معاملەلر هر مراجعت ايدنلرى فوق العاده ممنون ايتمك شرطيله اجرا ودرعهده ايدىلور. قونطورات جيروسيله اقراضات وايجار واستيجار معاملاتى يابيلور

عقارصاحبلرينه كارلى افكار ويريلور . .